

Ontwerp startbeslissing signaalgebied RECREATIEGEBIED VIVERSEL (SG_R3_DEM_03) HEUSDEN-ZOLDER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied "Recreatiegebied Viversel" de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief "Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden" in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Heusden-Zolder

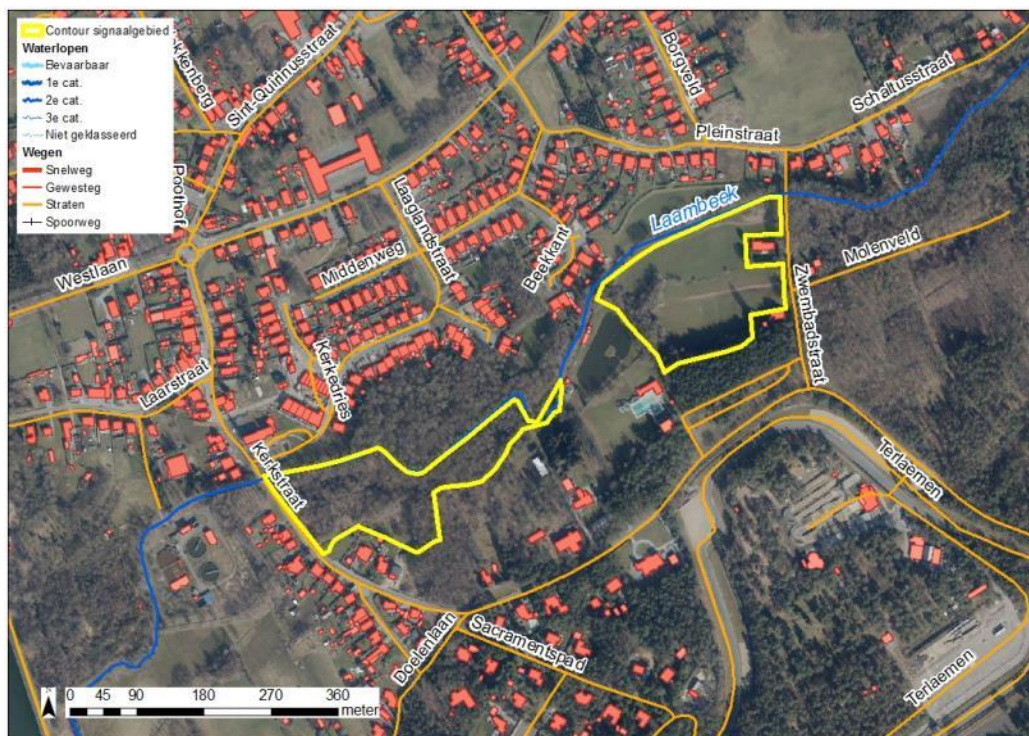
Provincie(s): Limburg

Ligging: Het signaalgebied "Recreatiegebied Viversel" is gelegen tussen de kern van Viversel en het circuit van Zolder. Het bevindt zich langsheen de Laambeek tussen de Zwembadstraat en de Kerkstraat.

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Laambeek (2e cat)

Oppervlakte: 6,17 ha

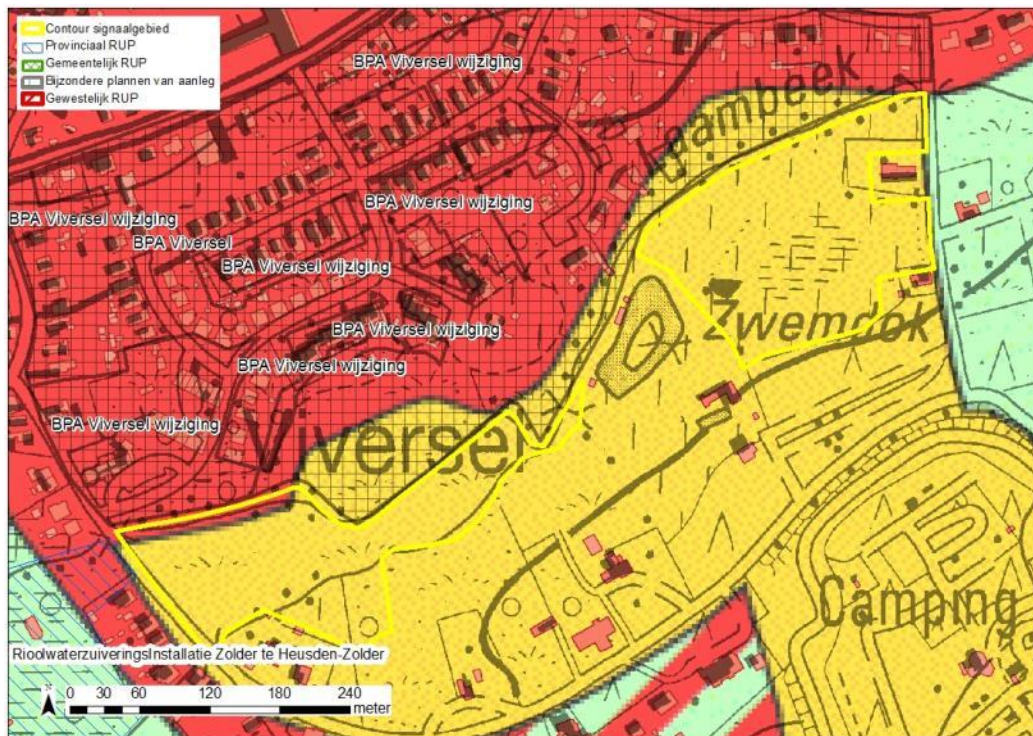
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft volgens het gewestplan de bestemming recreatiegebied.

Globale beschrijving:

Het oostelijk deel van het signaalgebied is een weiland dat occasioneel dienst doet als parking bij grote evenementen op het circuit van Zolder. Een klein deel is ingenomen door een bosje. Het westelijk deel van het signaalgebied is bebost. Tussen de 2 delen van het signaalgebied ligt een visvijver met bijhorend lokaal.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 3/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het gebied vormt een grote aaneengesloten zone recreatiegebied (+ woongebied) met grotendeels een grote overstromingskans. Wegens grote dynamiek en investeringen ter hoogte van het circuit van Terlaemen (Zolder) kent het gebied enige ontwikkelingsdruk. Deze zone vormt de enige beschikbare eventuele uitbreidingszone voor het circuit in de toekomst.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. In de zone ten noorden van de Laambeek (woongebied+recreatiegebied) is het gebied door het BPA 'Viversel' (1987) omgezet naar bos. Deze bestemming is compatibel met het watersysteem en bijgevolg werd dit deel uit de afbakening gelaten. Het is wel belangrijk dat deze bestemming ook in de toekomst behouden blijft. De overige oorspronkelijk geselecteerde zones in de onmiddellijke omgeving betroffen kleinere delen in ontwikkeld woongebied en de site van de RWZI. Deze zijn niet meegenomen in de afbakening.

De afbakening beperkt zich dus tot het deel ten zuiden van de Laambeek (met de Laambeek als noordelijke begrenzing) en bestaat uit 2 delen. De grenzen van het gebied zijn gebaseerd op de overstromingskanskaart, het digitaal hoogtemodel, perceelsgrenzen en de waterloop. Bestaande bebouwing is uit de afbakening gelaten.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

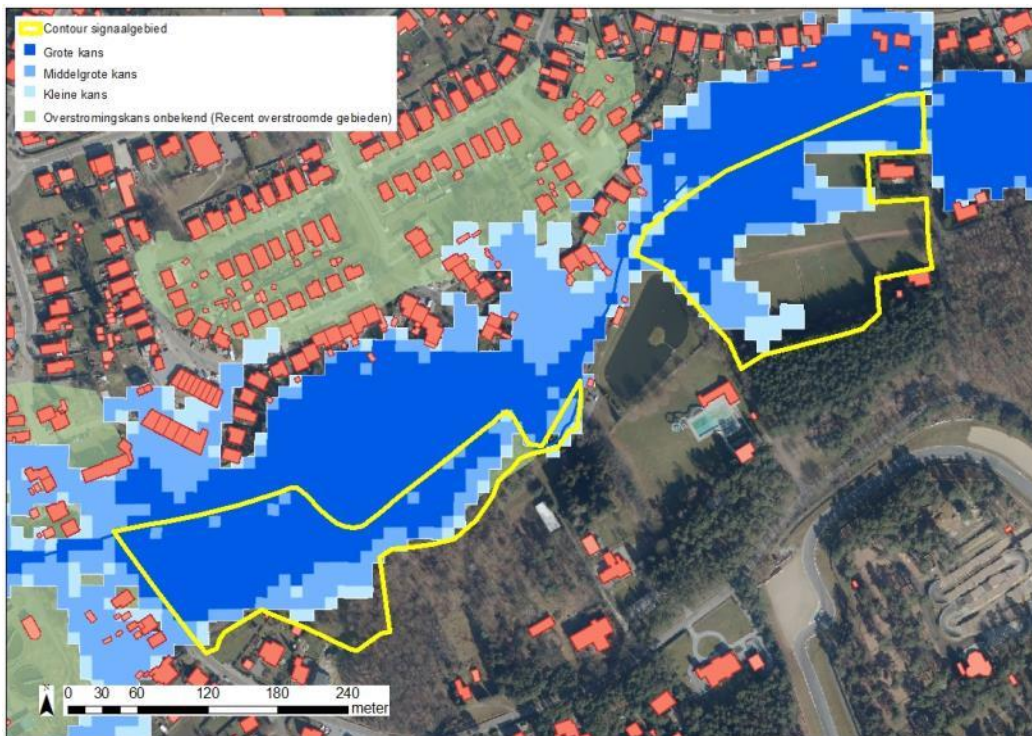
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Een groot deel van het signaalgebied kent een grote overstromingskans. In het zuidelijk deel van het oostelijk deelgebied is er geen overstromingskans gekend.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

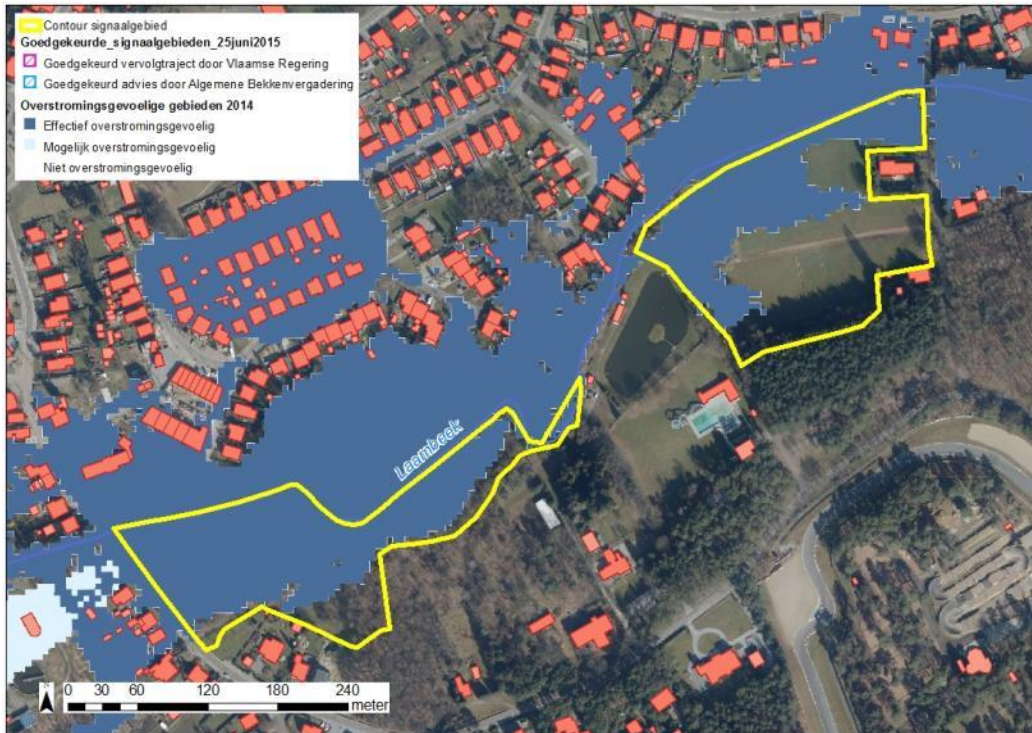
Niet beschikbaar voor dit gebied.

3.2 Bespreking watersysteem

De Laambeek (2de categorie) stroomt van oost naar west doorheen het gebied en vormt de noordelijke begrenzing van het signaalgebied. Net stroomafwaarts van het signaalgebied ligt een waterzuiveringsinstallatie. In het westelijk deelgebied is de oude loop van de Laambeek nog aanwezig. Er wordt nagegaan of deze oude loop kan ingeschakeld worden om regenwater van (toekomstige) bebouwing/riolering langs de Kerkstraat op te vangen.

Het signaalgebied is grotendeels effectief overstromingsgevoelig en kent grotendeels een grote overstromingskans. Enkel het zuidelijk deel van het oostelijk deelgebied is niet overstromingsgevoelig.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied is volgens het ontwerp stroomgebiedbeheerplan Schelde gelegen in het speerpuntgebied van de Mangelbeek. Er worden geen specifieke acties gepland in het signaalgebied, enkel de algemene actie 8A_C_477: *Wegwerken vismigratieknelpunten op de Laambeek (behorend tot speciale beschermingszone BE2200031) in overeenstemming met de instandhoudingsdoelstellingen.*

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) (bindend deel) wordt de Laambeek ter hoogte van Viversel aangeduid als “drager van lokale natuurverbindingen”. Verder ligt het signaalgebied binnen het “Toeristisch recreatief kerngebied Bolderberg en Viversel” (richtinggevend deel GRS).

Er zijn verder geen gemeentelijke initiatieven gepland.

4.3 Lopende initiatieven:

Vanuit de gemeente zijn er geen plannen voor dit gebied.

Momenteel wordt er voor het gehele gebied rond het circuit ontwerpend onderzoek gedaan naar de optimale inrichting van het gebied als poort tot de Wijers (in het kader van het T.OP Limburg project van het departement Ruimte Vlaanderen, ism de gemeente, het circuit van Zolder, de VLM). De

conclusies van de signaalgebieden zullen in dit project als aandachtspunt verder meegenomen worden.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Op 17/07/2015 vond een eerste overleg plaats in Heusden-Zolder.

Aanwezigen: Els Jennen (Heusden-Zolder), Steven Beyen (provincie Limburg dienst waterlopen), Rosita Vanbergen (Ruimte Vlaanderen APL), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen AGP), Jan Vanvelk (Bekkensecretariaat Demer).

Op het overleg werden alle signaalgebieden in Heusden-Zolder besproken. Zowel de mogelijke afbakening als de mogelijke ontwikkelingsperspectieven werden in overleg opgesteld. Na de vergadering werden nog per mail een aantal zaken verduidelijkt (o.a. opmaak hoogtemodel).

Op 26/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De bestemming recreatiegebied is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen.

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

Watertoets. De bevoegde instanties vertalen bovengenoemde voorwaarden door bij de toepassing van de watertoets.

Initiatiefnemer: /

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Uit de analyse en het overleg blijkt dat het signaalgebied een hoge overstromingskans kent. Toekomstige recreatieve ontwikkelingen in het gebied moeten dan ook hiermee rekening houden. De bestemming recreatiegebied is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen. De bevoegde instanties vertalen bovengenoemde voorwaarden door bij de toepassing van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.